

Langtidstest af Leica

1. side mangler

GHED NUFT

Smuk enkelhed

Arne Lindsby fra Fototeknik, som stod for testmålingerne, fotoreparator, blev helt nostalgisk, da han gik i gang med de gamle Leica'er. For at måle på lukkeren var det nemlig nødvendigt med en lettere adskillelse af kameratelet. Derfor var det heller ikke muligt at måle de længste lukkertider, som sidder på en særlig knap. Men hvor kan et kamera dog være enkelt indrettet – en næsten utrolig kontrast til de moderne elektroniske vidundere, som lå på de andre »operationsborde« på værkstedet, med deres virvar af ledninger, IC-kredse, modstande, dioder osv.

Ovrigt tog man ikke lukkerjusteringen så tungt i de gode gamle fotodage. Man indstillede lidt på lurenkig – var billederne i orden, så var alt jo godt.

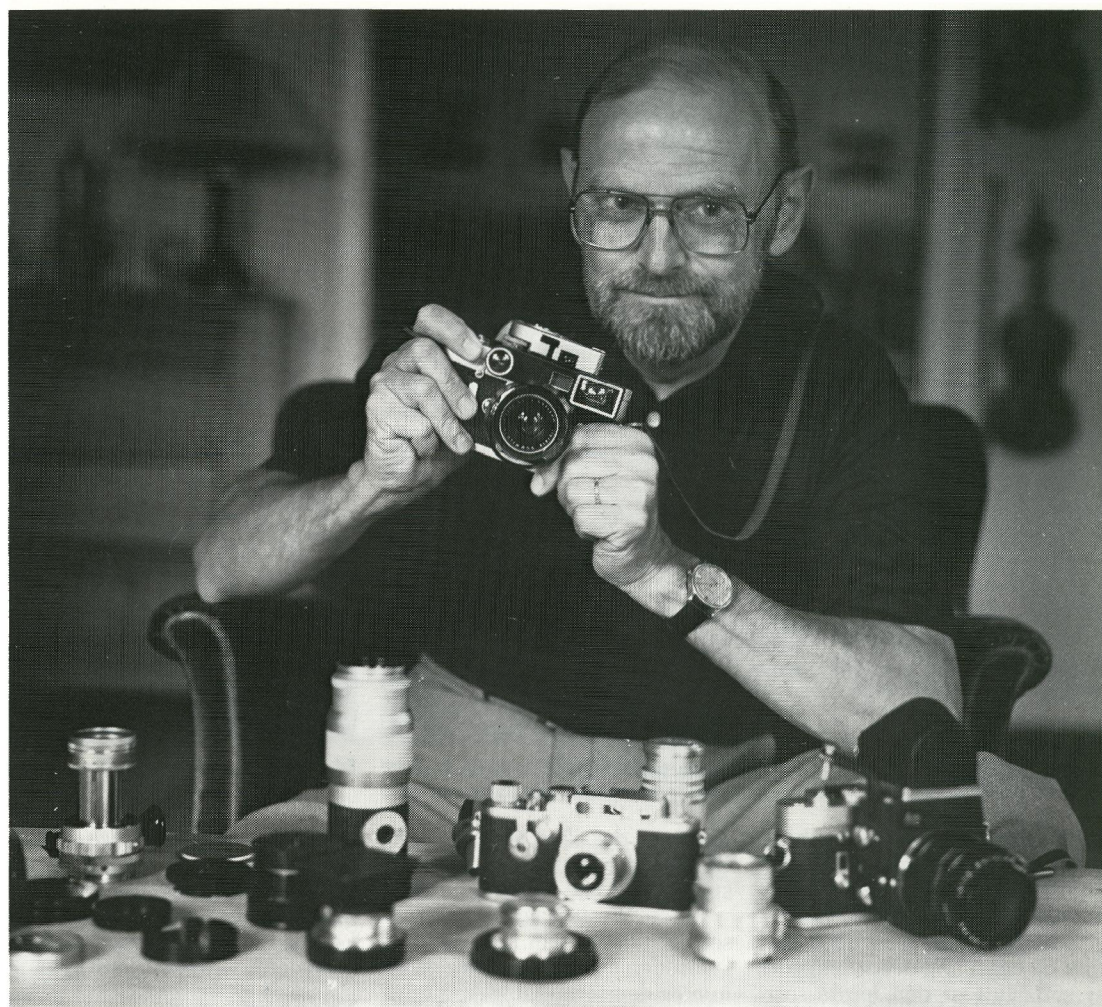
800 kr. for en ny Leica

– Min Leica kostede 800 kr. – inklusive lædertaske. Men så var jeg også nødt til at købe den på afbetaling, fortæller Erik Dauv-Pedersen. – Det drejer sig om en Leica III f fra 1957, og jeg bruger den stadig med stor fornøjelse. I '70 købte jeg yderligere en M 4 for at kunne arbejde med farve og sort/hvid på én gang.

– Vi har været i Grækenland mange gange, og der har jeg stor glæde af, at udstyret ikke vejer for meget. De billeder, jeg laver af folk, sørger jeg for at have med næste gang, jeg kommer, som tak for hjælpen. Især de sort/hvide kopier vækker begejstring – det er lige som at have været hos en rigtig fotograf. Foruden feriebilderne har jeg lavet billeder af nogle operationer til undervisning (Erik Dauv-Pedersen arbejder som farmaceut på et hospital) og et enkelt pladeomslag er det da også blevet til.

Billigt tilbud

– Egentlig havde jeg efterhånden udstyr nok, men så ringede min fotohandler pludselig en dag i '73 og tilbød mig en M3 med 5 objektiver og Leicameter for

Erik Dauv-Pedersen har med tiden fået samlet en del tilbehør til sine tre Leicaer. Men Leica er nu også berømt for sit utroligt omfattende og nyttige tilbehørsprogram.

3000 kr. – det kunne jeg altså ikke modstå. Og så må jeg indrømme, at jeg også har en Olympus OM-2, så Leica'erne tager kun en 10-15 film om året nu. Mine ældste diapositiver er forresten fra 1949! Jeg tror, det dengang kostede 35 kr. for én rulle Ferrania-color med 36 billeder.

Erik Dauv-Pedersens III f har været renset og justeret i '63 og '71. Nu er den trængende igen. Det går rimeligt på de langsomme tider, men på de hurtige kommer der en kraftig undereksponering. På 1/1000 kommer der slet ikke noget billede på venstre side af billedet! Andet lukkergardin indhenter det første inden billedet er taget færdigt.

De nyere Leica M3 og M4 huse er i topform. Kun 1/1000 er lidt for langsom på M3 og for hurtigt på M4. Imponerende resultat for en mekanisk styret lukker med så mange år på bagen.

Leica som prestigekamera

– Da jeg blev formand for Leica-klubben, 1978, synes jeg, at jeg

måtte anskaffe en brugt M4, nærmest af prestigemæssige årsager, siger Erik Lund. – Men jeg har nu aldrig ét sekund fortrudt min investering og sætter stadig større pris på det vidunderlige stykke værktøj, som kameraet i virkeligheden er.

– Der har dog været en anelse knas i maskineriet. Således har der nogle få gange været lukkerfejl, der optræder, når temperaturen er under 5°. Desuden er der forskel på det, der er skarpt ifølge afstandsindstillingen i søgeren og det, der bliver skarpt på filmen. Det blev påtalt hos Leitz i Vesttyskland, som anbefalede en sammenpasning af udstyret. Forskellen er normal – kamerahuset kan f.eks. have fået et skub. Under alle omstændigheder anbefaler man en sammenjustering, hvis man anskaffer den ekstremt lysstærke Noctilux 50 mm/f:1,0.

Lang eksponering uden rystelser

Erik Lund har de samme positive

bemærkninger som de øvrige Leica-ejere, men tilføjer yderligere den fordel, at han ikke behøver flash. Det er nemlig muligt, at holde kameraet stille selv på lange lukkertider og få god skarphed selv på fuld blænde.

Leica-klubben blev for øvrigt startet i 1935 af fem ivrige Leica-fotografer. I dag er det kun et fåtal af klubbens 90 medlemmer, der bruger Leica. Men formatet 24x36 er stadig en betingelse for at kunne deltage i konkurrencerne.

Selv om Eriks Leica har været med til meget – bl.a. nogle ture til Egypten, har den ikke været justeret og renset (huset er fra '67). Så det er egentlig forbløffende, så godt lukkeren kører. Kun på 1/1000 er der lidt problemer, hvor den i højre side af billedet er i nærheden af 1/1600 sek. – altså en halv blændes undereksponering.

Fantastisk lukker

Af gode grunde har de elektroniske spejlreflekser fra Leitz-fa-

Alt hvad Fritz Jacobsen har brug for af fotoudstyr er »en lille håndfuld« Leica IIIa, to ekstra objektiver og en mellemring.

brikken endnu ikke kunnet bevise, at de har samme levetid som søgerkameraerne. Men Lasse Westergaards Leica R3, har da efterhånden 8 år og ca. 400 ruller film på bagen. Så det er lykkedes at slide lidt af den hårde sortforkromning på nogle af de mest udsatte kanter. Men maskineriet fungerer stadig upåklageligt. Faktisk har undertegnede aldrig set så konstante måleresultater på en lukker, når blot man ser bort fra 1/1000, som giver $\frac{1}{4}$ blænde for meget lys.

Derimod er lysmåleren $\frac{1}{2}$ blænde for optimistisk, så alle eksponeringer på »Auto« bliver tilsvarende undereksponerede. Men fejlen er konstant over alle værdier, så det klares let med ASA-knappen – hvis ikke eksponeringen er perfekt.

Mange rejser

Lasse har været vidt omkring i sine ferier for at dyrke sportsdykning i egnede farvande, og Leicaen har naturligvis altid været med: 3 gange i Sinai, hvor temperaturen ofte er 50° i skyggen, hvis man kan finde nogen; Ceylons fugtige varme; Sverige i $\div 20^\circ$ og endelig på utallige mindre ture i danske farvande.

Problemer? Afbryderkontakten for lysmåleren er blevet repareret og for nylig kom Lasse hjem fra Færøerne med lyskadet film – skumgummipakningen ved filmtypevinduet på bagstykket var efterhånden blevet så

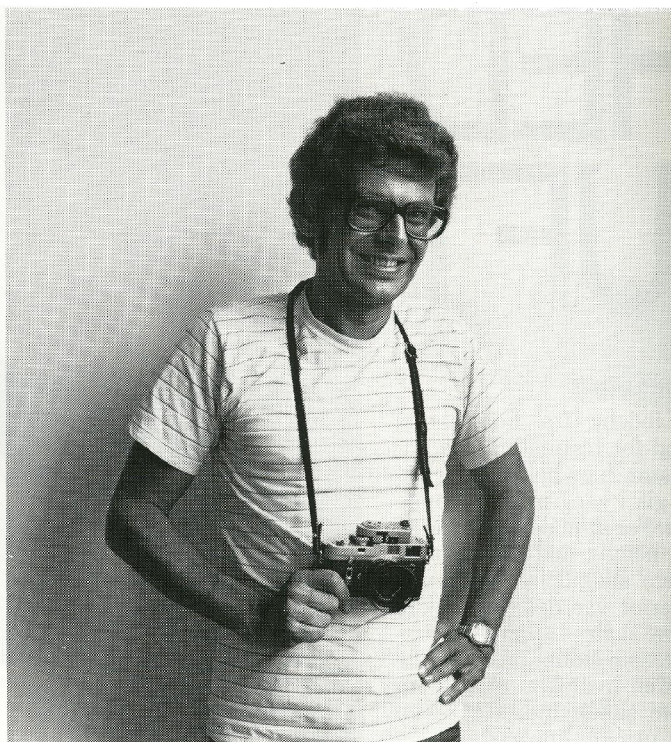
fladt, at det ikke sluttede tæt. Indtil videre klares det med et stykke tape.

Lasse Westergaard har stort set det udstyr, han har brug for: – foruden normalen har jeg en 28 mm og den formidable Apo-telyt 180 mm, så jeg behøver ikke mere – jo måske telekonverteren, men jeg synes, den er for dyr, slutter han.

Forelsket i sin Leica

Henrik Stegmann har fotograferet siden han var 13 år. Begyndte forsigtigt med en Instamatic og landede via en Miranda hos Canon, som han sådan set var godt tilfreds med. Men så en dag stod den der – Leica R4 – hos fotohandleren. – Jeg vidste egentlig ikke rigtig, hvad det var, men jeg blev nysgerrig, fordi den var meget dyrere end alle de andre spejlreflekskameraer, fortæller Henrik. Det blev forelskelse ved første øjekast. Jeg måtte imidlertid vente et halvt år, inden det blev min tur til at få et eksemplar. I ventetiden fik jeg rejst resten af pengene.

– Der har været et problem undervejs, for en dag satte lukkeren sig fast på B-tid. Kun med selvudløseren kunne den udløses normalt. Og så var jeg lidt utilfreds med, at øsknet i kameraremmen ridsede den sorte overflade på huset. Det endte dog med, at jeg fik et nyt hus – der har indbygget beskyttende plader ved remfæstet, og det må jo

Erik Lund, formand for Leica Klubben er yderst veltillfreds med sin Leica M4.

siges at være god service. I ventetiden lånte jeg noget Canon-udstyr, men billederne kan ikke måle sig med dem, jeg får med Leica'en, når de vises sammen på lærredet.

To objektiver

– Indtil videre har jeg kun haft råd til en 35 og en 90 mm samt motor. Men det er vist kun en fordel, at det går lidt langsomt med anskaffelserne, for så når man at lære det enkelte objektiv grundigt at kende. Der løber 50-

60 ruller film gennem kameraet om året – både i sort/hvid og farve alt efter motiv.

Testmålingerne på Leica R4 lukkeren viser, at den er nær det teoretisk fuldkomne. Utroligt jævn lysfordeling over billedfladen. Automatikken undereksponerer mellem $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{3}$ blænde. Hvis det er noget problem, kan ASA-knappen blot rykkes $\frac{1}{3}$ trin.

Konklusion

Tilsyneladende er det største

Fakta om testmålingerne

Testmålingerne er foretaget i samarbejde mellem FOTO film & video og fotoværkstedet Foto Teknik i Tåstrup. Følgende er kontrolleret: Lukkertid, lysmåler, afstandsindstilling, blitzkontakt, springblændemekanisme og blændeåbning.

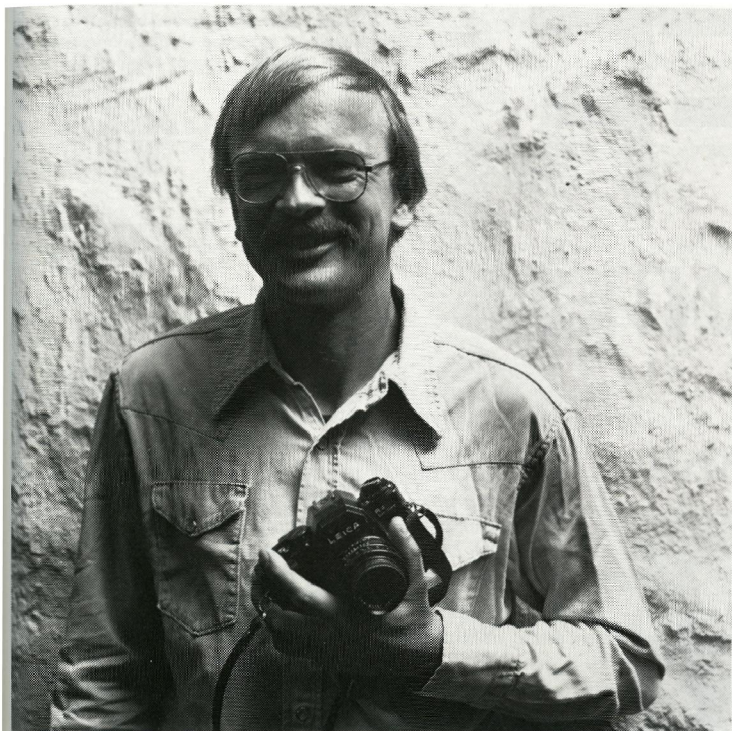
Lukkertesten er foretaget på et elektronisk instrument, der måler eksponeringen tre forskellige steder i filmplanet samtidigt. Lukkertiden er perfekt, hvis den ligger mellem plus 19% og minus 16% af den korrekte eksponeringstid – svarende til plus/minus $\frac{1}{4}$ blænde.

Excellent i skemaet betyder, at den målte eksponeringstid har ligget inden for plus/minus $\frac{1}{8}$ blænde, svarende til plus/minus 8%. Plus 40% og minus 30% svarer til plus/minus $\frac{1}{2}$ blænde, mens plus 100% og minus 50% svarer til plus/minus 1/1 blænde.

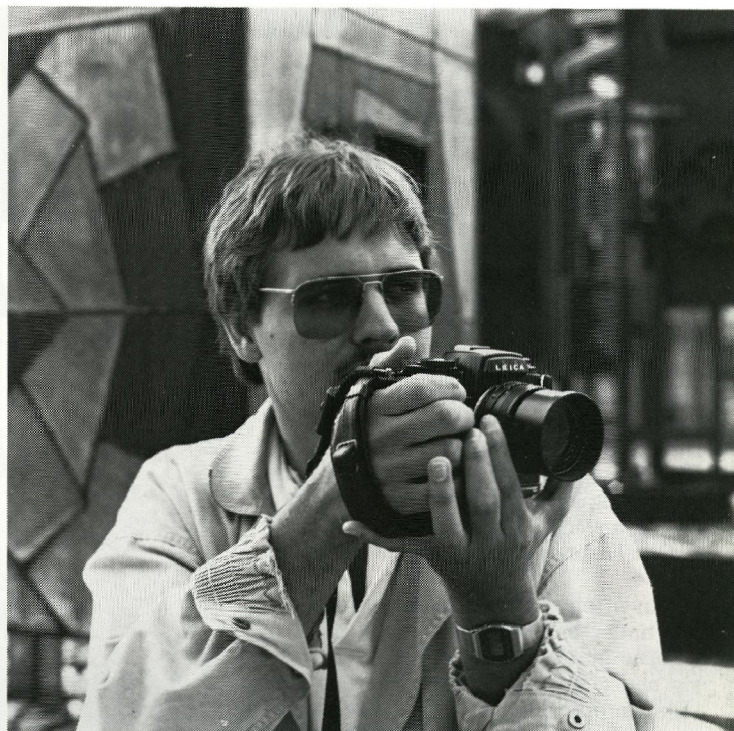
To tal med bindestreg imellem, eksempelvis $\div 4 - +12$ betyder, at lukkertiden ved den pågældende indstilling ikke er konstant, men svinger mellem minus 4% og plus 12% svarende til ca. $\frac{1}{4}$ blænde. Tre tal med kommaer imellem betyder, at eksponeringen ikke har været helt jævn over filmfladen. Hvis talrækken eksempelvis er $\div 17, +8, +12$ betyder det at første del af billedet underbelyses med 17%, mens midten overbelyses 8% og sidste del overbelyses 12%. I dette tilfælde er eksponeringsvariationen ca. $\frac{1}{3}$ blænde.

Ved automatiske kameraer kontrolleres lysmåler/lukkertid/blænde-kombinationen ved to lysstyrker (LV 9 og LV 15). Måleresultatet udskrives som lysværdital $+0,2$ betyder $\frac{1}{5}$ blændes overbelysning, mens $\div 1,0$ betyder $\frac{1}{1}$ blændes underbelysning. Ved denne test kontrolleres også forskellige objektivers indfyldelse på resultatet, hvilket giver et mål for blændemekanismernes nøjagtighed.

Kontrollen af lysmåleren foregår i finjusteret lyskasse. Afstandsskalaen kontrolleres ved hjælp af testmotiver.

Til trods for, at Lasse Westergaards Leica R3 efterhånden har otte år på bagen, så klarede den testmålingerne nærmest perfekt.

Henrik Stegmann blev forelsket i det dyreste spejreflekskamera i fotohandlerens vindue, en Leica R4. Udstyret med motor er den et hurtigt og præcist stykke fotoværktøj.

problem for Leicafotograferne det, som Soren Fogh udtrykker i sin svarkupon: »Mit problem er at skaffe penge til det udstyr, jeg ønsker«. Men for den lykkelige, som har fået råd, ser det virkelig ud til, at det er en investering for livet.

Typisk vidste mange af ejerne af de gamle Leicaer meget om deres udstyr: Arstal, ombygninger, særligt gode objektiver. Og ofte ligger de inde med et væld af finurlige tilbehørsdele af udsøgt kvalitet.

Egentlig skulle man kunne finde frem til fabrikationsdag og -år via numrene på objektiver og kamerahuse. Men hos den danske Leica-importør »NOCO« oplyser man, at det desværre er en temmelig langsommelig og beværlig affære at få fremskaffet de præcise oplysninger hos Leitz i Vest-tyskland. Derimod er det ikke noget problem at bestemme modelbetegnelse og omtrentligt årstal.

Ingen Leica-fotograf har nævnt et ord om »piratudstyr«.

Tværtimod føler man sig særligt tiltrukket af det øvrige udstyr fra Leitz, som projektorer og forstørrelsesapparater.

Bogpræmier

Blandt deltagerne i Leica langtidstesten er der trukket lod om følgende bogpræmier: »Den Fotografiske Bilden« af Ulf Sjøstedt (værdi 199,- kroner) blev vundet af Erik Dauv-Pedersen i Virum. »Foto - Min hobby« af Pär Lundquist (værdi 125,- kroner) blev vundet af henholdsvis An-

ton Wedel i Odense og Martin Olesen i Vanlose.

Facts om langtidstesten af Leica

19 læsere har indsendt oplysninger om 30 kameraer fordelt mellem Leica I fra perioden 1925-30 op til Leica R4, som en tredjedel af indsenderne havde som deres ene kamera. To læsere var positive i deres bedømmelse - resten meget positive. Der var kun loyord om servicen i tilfælde af problemer i garantiperioden.

Måling på udvalgte Leica-Kameraer

Lukkertid	III f Dauv-Pedersen	III a F. Jacobsen
1 sek. 1/2 sek. 1/5 sek.	÷22, ÷21, ÷21 ÷15, ÷15, ÷15 excellent	
1/10 sek. 1/15 sek. 1/20 sek.	÷22, ÷19, ÷19 excellent	÷34, ÷29, ÷27
1/25 sek. 1/30 sek. 1/40 sek.	14, 17, 17	÷17, ÷16, ÷14 excellent
1/50 sek. 1/60 sek. 1/75 sek.	excellent ÷6, ÷13, ÷17	excellent
1/100 sek. 1/200 sek. 1/500 sek. 1/1000 sek.	÷27, ÷20, ÷60 ÷3, ÷22, ÷30 ÷11, ÷40, ÷60 ÷40, ÷85, se tekst	excellent 20, 13, 17 34, 48, 65 114, 149, 178

Lukkertid	M 3 Dauv-Pedersen	M 4 Dauv-Pedersen	M 4 Erik Lund	R 3 L. Westergaard	R 4 Henrik Stegman
4 sek. 2 sek. 1 sek.	excellent	20, 20, 20	15, 16, 15	excellent excellent excellent	12, 11, 12
1/2 sek. 1/4 sek. 1/8 sek.	excellent excellent excellent	14, 14, 14 17, 17, 17 excellent	excellent excellent ÷13, ÷11, ÷10	excellent excellent excellent	excellent excellent excellent
1/15 sek. 1/30 sek. 1/60 sek.	excellent excellent excellent	excellent excellent excellent	excellent excellent 20, 28, 32	÷9, ÷9, ÷9 ÷10, ÷9, ÷10 ÷11, ÷10, ÷11	excellent excellent excellent
1/125 sek. 1/250 sek. 1/500 sek. 1/1000 sek.	excellent excellent excellent	excellent 5, ÷7, ÷15 5, ÷9, ÷16 ÷16, ÷24, ÷19	excellent 8, ÷9, ÷18 7, ÷17, ÷21 ÷40, ÷35, ÷21	excellent excellent excellent	excellent excellent excellent
Lysmåler-test			LV 9 LV 15	+1/2 +1/2	0 0
Automatik-test			LV 9 LV 15	÷1/2 ÷1/2	÷1/3 ÷1/4